

Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava
Fakulta bezpečnostního inženýrství
Katedra požární ochrany a ochrany obyvatelstva

**Analýza implementace Směrnice EU 2004/35/EC
do právního řádu České republiky**

Student: Barbora Svitková

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Večerková Jana, Ph.D.

Studijní obor: Havarijní plánování a krizové řízení

Datum zadání bakalářské práce: 30. listopadu 2009

Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2010

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci vypracovala samostatně.

Dne:

Podpis:

Mé bezmezné poděkování patří rodině a přátelům za jejich důvěru, ochotu naslouchat, za slova útěchy i povzbuzení.

Touto formou bych také ráda poděkovala Ing. Janě Večerkové, Ph.D. za pomoc a podporu při zpracování této práce.

Anotace

SVITKOVÁ, B.: Analýza implementace Směrnice EU 2004/35/EC do právního řádu České republiky. Bakalářská práce. VŠB – TU Ostrava, 2010, 49 s.

Cílem této práce je analyzovat zákon č. 167/2008 Sb. o předcházení ekologické újmy a o její nápravě a o změně některých zákonů. A jeho zhodnocení provést na ekologické havárii.

V první části práce je řešena odpovědnost osob za škody na životním prostředí, stručný popis směrnice EU 2004/35/EC a detailnější zpracování zákona č. 167/2008 Sb. o předcházení ekologické újmy a o její nápravě a o změně některých zákonů. Nakonec jsou naznačeny rozdíly v implementaci zákona mezi Českou republikou a Slovenskou republikou.

V druhé části práce je provedena analýza na ekologické havárii způsobená Lučebními závody Draslovka a. s. Kolín na řece Labi v roce 2006.

Klíčová slova: Ekologická újma, zákon o ekologické újmě, směrnice 2004/35/EC

Abstract

SVITKOVÁ, B.: Analysis of the implementation Directive 2004/35/EC of European Parliament and Council to the Czech republic legislative. Bachelor thesis. VSB - TU Ostrava. 2010. 49 p.

The aim of this paper is to analyze the Act No. 167/2008 Coll. to prevent environmental harm and the remedy, and amending certain laws. And his appreciation to the selected environmental disaster.

The first part dealt with the responsibility of individuals for damages to the environment, a brief description of the Directive 2004/35/EC and the elaboration of Act No. 167/2008 Coll. to prevent environmental harm and the remedy, and amending certain laws. Finally, the differences are outlined in the implementation of the Act between the Czech republic and Slovak Republic.

In the second part is an analysis of the ecological disaster caused Lučební závody Draslovka a. s. Kolín on the river Elbe in 2006.

Keywords: Ecological damage, environmental injury law, Directive 2004/35/EC

Obsah

1.	Úvod	1
2.	Rešerše	2
3.	Základní pojmy, zkratky	4
4.	Odpovědnost za škody na životním prostředí	6
4.1.	Druhy právní odpovědnosti na úseku ochrany životního prostředí	6
4.1.1.	Odpovědnost provozovatele	6
4.1.2.	Odpovědnost státu	7
4.1.3.	Odpovědnost fyzických osob	7
4.1.4.	Odpovědnost právnických osob	8
4.2.	Historický vývoj odpovědnosti za škody na životním prostředí	8
4.3.	Směrnice 2004/35/ES	10
5.	Implementace směrnice do právního řádu České republiky	12
5.1.	Průběh legislativního procesu	12
5.2.	Charakteristika zákona o ekologické újmě	13
5.3.	Oblast působnosti	14
5.4.	Principy zákona	16
5.5.	Finanční zajištění	17
5.6.	Výkon státní správy	17
5.7.	Správní delikty	18
5.8.	Problematické body zákona	19
6.	Srovnání implementace směrnice mezi ČR a Slovenskou republikou	22
6.1.	Základní pojmy	22
6.2.	Preventivní a nápravná opatření	22
6.3.	Ekologické újmy na půdě	23
6.4.	Řízení o uložení preventivních a nápravných opatření	23
6.5.	Oznámení veřejnosti o vzniku ekologické újmy	24
6.6.	Náhrada nákladů	24
6.7.	Správní delikty	25
7.	Hodnocení implementace směrnice na modelovém příkladu	26
7.1.	Metoda hodnocení implementace směrnice	26
7.2.	Analýza implementace směrnice do českého právní řádu	27
7.2.1.	Popis místa havárie	27

7.2.2.	Průběh havárie	27
7.2.3.	Příčina vzniku	29
7.2.4.	Dopady na zdraví obyvatelstva a životní prostředí.....	31
7.2.5.	Analýza	32
7.3.	Výsledek analýzy implementace směrnice.....	35
7.4.	Návrhy na zvýšení možností předcházení ekologické újmy	36
8.	Závěr.....	38
9.	Seznam literatury	39
10.	Seznam obrázků.....	45

Seznam obrázků

Obrázek 1:	Ropná skvrna unikající z tankeru Prestige.....	9
Obrázek 2:	Průmyslová havárie Seveso, Itálie	9
Obrázek 3:	Skupina nebezpečnosti kyanidů.....	30
Obrázek 4:	Trasa kyanidového znečištění	31
Obrázek 5:	Příznaky otravy kyanidem u ryb	32

Seznam tabulek

tabulka 1:	Seznam zkratk.....	5
tabulka 2:	Průběh kyanidové havárie na Labi	27
tabulka 3:	Analýza SWOT.....	33
tabulka 4:	Součty jednotlivých faktorů.....	34

Seznam grafů

Graf 1:	Výsledné hodnoty jednotlivých faktorů SWOT.....	35
---------	---	----

1. Úvod

Expanze průmyslové činnosti během posledních 100 let se velmi výrazně podepisuje na charakteru a kvalitě životního prostředí. Právě během průmyslové činnosti je vypouštěno obrovské množství látek, ať už nebezpečných pro život a zdraví obyvatelstva, nebo ohrožujících životní prostředí. Právě životní prostředí, které je důležitou složkou v lidském životě, zachytává veškeré škodliviny, získané z průmyslu do svého ekosystému a svým způsobem ovlivňuje jak sebe, tak i část života obyvatelstva svou kvalitou.

Během rozšiřování průmyslových oblastí dochází také ke vzniku havárií, které zásadním způsobem mění nejen kvalitu životního prostředí, ale také i ovlivňuje činnost člověka. Po takové havárii jistě občan požaduje plnohodnotné vyrovnání za vzniklé újmy. Protože životní prostředí si samo vyrovnání nezajistí, je na odpovědných orgánech, aby její vyrovnání zabezpečilo. Právě několik takových havárií (např. havárie tankeru Prestige, únik toxických látek v Sevesu, nebo Černobylská havárie) donutilo orgány jednat a přijmout opatření k ochraně životního prostředí. Během let, kdy Evropská unie přijala mnoho podob ochrany životního prostředí, je v roce 2004 přijata směrnice o odpovědnosti za životní prostředí. Přináší sebou některé novinky jako jsou zásady „provozovatel platí“ nebo systém prevence.

Touto prací se snažím zhodnotit implementovanou směrnicí o ekologické odpovědnosti do našeho právního řádu, konkrétně tedy zákon č. 167/2008 Sb. o ekologické újmě a o její nápravě a o změně některých zákonů.

Hodnocení se pokusím provést formou analýzy zákona na vybrané ekologické havárii, kdy metodou SWOT zdůrazním silné a slabé stránky tohoto zákona a jaké příležitosti a hrozby může přinést tento zákon podnikům.

Výsledky analýzy mohou být použity podniky jako podklad při zpracování havarijních plánů, kdy si touto metodou podnik uvědomí možná rizika a hrozby plynoucí ze zákona o ekologické újmě a přizpůsobí své jednání v oblasti ochrany životního prostředí nabízejícím se příležitostem. Taktéž může pomoci příslušným orgánům jako účinný nástroj při stanovování vhodných preventivních opatření před možným vznikem ekologické újmy, nebo jejich nápravných opatření při obnově životního prostředí.

2. Rešerše

Směrnice Evropského parlamentu a rady 2004/34/ES ze dne 21. dubna 2004 o odpovědnosti za životní prostředí v souvislosti s prevencí a nápravou škod na životním prostředí. *Úřední věstník Evropské unie*. 2004, s. 357-375

Směrnice stanovuje rámec odpovědnosti při bezprostřední hrozbě vzniku nebo jejím vzniku ekologické újmy. Celá koncepce směrnice je založena na zásadách „znečišťovatel platí“ a schopnosti předcházet a napravit škody na životním prostředí.

Zákon č. 167/2008 Sb. o předcházení ekologické újmy a o její nápravě a o změně některých zákonů. *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008, částka 53, s. 2210-2228.

Zákon se vztahuje na ochranu životního prostředí před možnou nebo vzniklou ekologickou újmou. Stanovuje druhy volně žijících živočichů, planě rostoucích rostlin, přírodní stanoviště, vodu a půdu, kterých se ekologická újma dotýká. Upravuje práva a povinnosti provozovatelů, vykonávajících stanovenou průmyslovou činnost, při bezprostřední hrozbě nebo jejím vzniku. A stanovuje sankce za nedodržení těchto povinností.

Ekologická újma [online]. Ekologický právní servis, 2007. Dostupné z WWW: <<http://www.ekologickaujma.eu/index.php>>.

Webová stránka věnována zejména zákonu 167/2008 Sb., jeho legislativnímu procesu, problematickým bodům tohoto zákona, historii přijetí směrnice 2004/35/EC a modelovým příkladům z oblasti poškozování životního prostředí.

Arnika [online]. 2010. Sdružení Arnika. Dostupné z WWW: <<http://www.arnika.org/>>

Organizace, usilující o zlepšení životního prostředí. Svůj program ochrany životního prostředí rozděluje do 3 oblastí: Centrum pro podporu občanů, kde podporuje obyvatelstvo v ochraně životního prostředí, stejně jako jej informuje o aktuálních otázkách v oblasti životního prostředí. Druhým bodem je ochrana přírody a biodiverzity, ve kterém se zaměřuje na ochranu jejich ekosystémů a hledá možnosti zachování přirozenosti krajiny a nakonec hledá a prosazuje alternativy hospodaření sladěné s ochranou přírody a krajiny. Poslední oblastí Arniky jsou toxické látky a odpady, kdy prosazuje omezení jejich výskytu, hospodárnější nakládání s nimi a nakonec lepší informovanost obyvatelstva o nebezpečných látkách v životním prostředí

KOTEK, Luboš: Nový pohled na odpovědnost za újmu na životním prostředí. *Automa*. 2009, s. 4

Ve svém článku charakterizuje zákony přijaté pro ochranu životního prostředí. Konkrétně zákon č. 167/2008 Sb. o předcházení ekologické újme, o její nápravě a o změně některých zákonů, dále pak směrnici 2008/99/ES o trestněprávní ochraně životního prostředí a nakonec normu ČSN EN ISO 26000. Nakonec se zabývá jejich možným dopadem na český průmysl.

BERNARD, Michal: *Justiceandenvironment: European Network of Environmental Law Organizations*. Netherlands: 2007. Environmental Liability Directive.

V této právní analýze Bernard hodnotí implementaci směrnice 2004/35/EC do 5 členských států EU (Rakouska, ČR, Estonska, Maďarska a Slovinska), kdy se u jednotlivých členských zemí zjišťovaly dobré stránky (např. zajištění povinného finančního zajištění, rozšíření působnosti v oblasti ochrany druhů flóry a fauny), jejich přijaté formy definic, nebo ustanovení týkajících se výjimek z placení náhrady nákladů. Dále byly zjišťovány nedostatky a zaznamenané stížnosti.

DRAŠŤÁKOVÁ, Milena: Zákon o ekologické újmě jako nový nástroj k ochraně a nápravě životního prostředí. *Odpadové fórum*. 2009, 6

Ve výkladu k článku o výhodách zákona o ekologické újmě se autorka věnuje podrobnějšímu popisu tohoto zákona. Kdy se zaměřuje na definování základních pojmů a vymezení oblastí působnosti zákona. Dále pak uvádí výčet provozovatelů, kterých se zákon týká, kdy vlastně dochází k ekologické újmě a jakou roli v tomto zákoně sehraje Česká inspekce životního prostředí. Nakonec připomíná povinnost finančního zajištění a odkazuje na možnost, kdy provozovatel není povinen mít finanční zajištění.

VÍCHA, Ondřej: Informace o přijetí zákona č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újme a o její nápravě a o změně některých zákonů. *Ekomonitor*. 2008, 3

Ve svém článku podrobně rozebírá zákon č. 167/2008 Sb., kdy definuje základní pojmy tohoto zákona, uvádí jakých provozovaných činností se zákon týká a podrobně definuje jeho základní principy. Taktéž poukazuje na způsob výkonu státní správy a finančního zajištění. Nakonec zmiňuje další zákony, týkající se ochrany životního prostředí a propojení se zákonem č. 167/2008 Sb.

3. Základní pojmy, zkratky

Aby nedocházelo k nejasnému porozumění určitých pojmů, nebo významu, či snad ke špatnému pochopení, v následující části textu uvedu některé pojmy, se kterými budu dále pracovat a jejich významy či definice.

- Životní prostředí – podle § 2 zákona č. 17/1992 Sb. o životním prostředí ve znění pozdějších předpisů [13] je, cituji: *„životním prostředím vše, co vytváří přirozené podmínky existence organismů včetně člověka a je předpokladem jejich dalšího vývoje. Jeho složkami jsou zejména ovzduší, voda, horniny, půda, organismy, ekosystémy a energie.“*
- Ekologická újma – podle § 10 zákona č. 17/1992 Sb. o životním prostředí ve znění pozdějších předpisů [13] je, cituji: *„Ekologickou újmou ztráta nebo oslabení přirozených funkcí ekosystémů, vznikající poškozením jejich složek nebo narušením vnitřních vazeb a procesů v důsledku lidské činnosti.“*
- Nebezpečná látka – podle § 2 zákona č. 59/2006 Sb. o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými přípravky a o změně zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví (zákon o prevenci závažných havárií) [14] je to, cituji: *„vybraná nebezpečná chemická látka nebo chemický přípravek, uvedené v příloze č. 1 k tomuto zákonu v části 1 tabulce I nebo splňující kritéria stanovená v příloze č. 1 k tomuto zákonu v části 1 tabulce II a přítomné v objektu nebo zařízení jako surovina, výrobek, vedlejší produkt, zbytek nebo meziprodukt, včetně těch látek, u kterých se dá důvodně předpokládat, že mohou vzniknout v případě havárie“.*
- Provozovatel – podle § 2 písm. i) zákona č. 167/2008 Sb. o předcházení ekologické újmě a o její nápravě a o změně některých zákonů [5] se jim rozumí, cituji: *„právnícká nebo fyzická osoba vykonávající nebo řídící provozní činnost zařazenou do seznamu provozních činností uvedených v příloze č. 1 k tomuto zákonu nebo další činnost, která splňuje podmínky stanovené v § 5 odst. 2, nebo převedena rozhodující ekonomická pravomoc nad fungováním provozní činnosti, včetně držitelů povolení, souhlasu nebo jiného oprávnění k výkonu provozní činnosti nebo osob vykonávajících nebo řídících provozní činnost na základě registrace, evidence nebo ohlášení.“*

- Znečišťovatel – fyzické osoby, právnické osoby, jejichž činností dojde k narušení životního prostředí nebo ke vzniku ekologické újmy
- Preventivní opatření – podle § 2 písm. j) zákona č. 167/2008 Sb. o předcházení ekologické újmy a o její nápravě a o změně některých zákonů [5] se jim rozumí, cituji: *„opatření přijaté v důsledku události, jednání nebo opomenutí vedoucího k bezprostřední hrozbě ekologické újmy, jehož cílem je předejít takové újmě nebo ji minimalizovat.“*
- Nápravné opatření – podle § 2 písm. k) zákona č. 167/2008 Sb. o předcházení ekologické újmy a o její nápravě a o změně některých zákonů [5] se jim rozumí, cituji: *„opatření přijaté ke zmírnění dopadů ekologické újmy, jehož cílem je obnovit, ozdravit nebo nahradit poškozené přírodní zdroje nebo jejich zhoršené funkce anebo poskytnout přiměřenou náhradu těchto zdrojů nebo jejich funkcí.“*

Pro některé slovní spojení budu používat zkratky, jejichž výčet a význam je uveden v tabulce č. 1.

tabulka 1: Seznam zkratek

Zkratka	Význam
ŽP	Životní prostředí
Směrnice	Směrnice Evropského parlamentu a rady 2004/34/ES ze dne 21. dubna 2004 o odpovědnosti za životní prostředí v souvislosti s prevencí a nápravou škod na životním prostředí
ČR	Česká republika
Zákon o ekologické újmě	Zákon č. 167/2008 Sb. o předcházení ekologické újmy a o její nápravě a o změně některých zákonů

4. Odpovědnost za škody na životním prostředí

Odpovědnost za škody, způsobené na ŽP řeší Evropská unie (dále jen „EU“) Směrnicí o odpovědnosti za škody na životním prostředí¹. V této Směrnici se odpovědným stává provozovatel, nebo provozovatelé vykonávající konkrétní činnost, která je uvedena v příloze III této směrnice. [1]

Detailněji se této odpovědnosti budu věnovat v dalším textu, nicméně je potřeba zdůraznit, že odpovědnost za škodu způsobenou životnímu prostředí mají všechny osoby. Jedná se např. o provozovatelé, kteří nejsou uvedeni v příloze III dané Směrnice, podnikající osoby, stejně tak i kterákoliv jiná „nepodnikající“ osoba. Jejich odpovědnost za škody jsou stanoveny v jiných zákonech, jejich rozdělení je uvedeno dále v textu.

4.1. Druhy právní odpovědnosti na úseku ochrany životního prostředí

4.1.1. Odpovědnost provozovatele

Celá koncepce Směrnice řešící, mimo jiné, odpovědnost provozovatele, je založena na zásadě „znečišťovatel platí“. [1]

Základem celého systému je pochopitelná a logická myšlenka, že provozovatel, který způsobí škodu na životním prostředí, ji musí zaplatit a odstranit (tedy asanovat půdu, vyčistit řeku, vysadit nové druhy rostlin a živočichů apod.). Náklady na nápravu škod na ŽP, včetně preventivních opatření k předcházení takovým škodám, by měly být hrazeny tím, kdo má z činnosti finanční prospěch, nikoliv celou společností a nebo vůbec, jako je tomu v mnoha případech nyní. Cena životního prostředí a jeho složek je nevyčíslitelná, ale lze vyčíslit náklady na jejich nápravu. [2]

Pokud je provozovatelů, kteří způsobili ekologickou újmu, více, náklady na nápravné opatření nesou všichni dotyční provozovatelé společně a bez rozdílu. [5]

¹ Směrnice Evropského parlamentu a rady 2004/34/ES ze dne 21. dubna 2004 o odpovědnosti za životní prostředí v souvislosti s prevencí a nápravou škod na životním prostředí

4.1.2. Odpovědnost státu

Odpovědnost za škody je přenesena na provozovatele, který je způsobil. Nicméně, pro zajištění preventivních, nebo nápravných opatření může tuto odpovědnost převzít stát, jeho příslušný orgán, nebo třetí strana. Náklady s tím spojené však dotyčnému provozovateli nezanikají. Naopak, podle článku 5, článku 6 a článku 8 Směrnice [1] je v zájmu strany, která preventivní nebo nápravné opatření provedla, aby jemu vzniklé náklady byly zpětně uhrazeny provozovatelem.

Přestože odpovědnost padá na hlavu provozovatele, povinnost uhradit nápravná opatření nemusí vždy provozovatel zaplatit. Jedná se zejména o výjimky stanovené ve Směrnici, kdy k poškození ŽP může dojít během živelních událostí, které nejdou odvrátit, nebo při ozbrojených konfliktech. Taktéž odpovědnost provozovatele se nevztahuje na poškození ŽP ropnými produkty, nebo při přepravě nebezpečných látek a nebo přípravků po silnici, železnici apod. Tato odpovědnost je řešena konkrétními zákony². [1]

Avšak v praxi se může stát, že viníka za způsobenou škodu na ŽP nelze najít, nebo nejsou nalezeny či dodány dostatečné důvody k jeho obvinění. V takovýchto případech za odstranění následků škod odpovídá stát. [3]

4.1.3. Odpovědnost fyzických osob

Směrnice se v tomto případě o odpovědnosti fyzických (v našem případě „nepodnikajících“) osob za škody na ŽP nezmiňuje. Je to možná škoda, protože znečišťování ŽP obyvateli je dlouhodobá a permanentní. Jedná se zejména o spalování nepovoleného odpadu, vytváření černých skládek nebo znečišťování ŽP nebezpečnými látkami.

V ČR je záchranou v tomto případě přijetí nového trestního zákona³, který obsahuje sankce za trestné činy proti životnímu prostředí⁴. Je nutno dodat, že sankce za škodu na

² Mezinárodní úmluva ze dne 27. listopadu 1992 o občanskoprávní odpovědnosti za škody způsobené ropným znečištěním; Mezinárodní úmluva ze dne 27. listopadu 1992 o zřízení Mezinárodního fondu pro náhradu škod způsobených ropným znečištěním; Mezinárodní úmluva ze dne 23. března 2001 o občanskoprávní odpovědnosti za škody způsobené znečištěním ropnými palivy; Úmluva ze dne 10. října 1989 o občanskoprávní odpovědnosti za škody způsobené při přepravě nebezpečných věcí po silnici, železnici a na plavidlech pro říční plavbu.

³ Zákon č. 40/2009 Sb. ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník ve znění pozdějších předpisů

⁴ Hlava VIII Trestné činy proti životnímu prostředí zákona č. 40/2009 Sb. trestní zákoník ve znění pozdějších předpisů

životním prostředí mohou být diskutabilní, neboť vzniklá škoda může přesáhnout uložený peněžitý trest. Pokud dojde pouze k přestupku na úseku ochrany ŽP, je dotyčná osoba za tuto škodu odpovědná a sankcionována podle § 45 zákona č. 200/1990 Sb. o přestupcích ve znění pozdějších předpisů.

4.1.4. Odpovědnost právnických osob

Na rozdíl od odpovědnosti provozovatele, který vykonává činnost uvedenou v příloze III dané Směrnice, odpovídají právnické osoby pouze za bezprostřední hrozbu vzniku škod nebo za škody způsobené na chráněných druzích⁵ a přírodních stanovištích⁶. [1]

Můžeme zde ale připomenout přijetí Směrnice 2008/99/ES o trestněprávní ochraně životního prostředí, z důvodů znepokojení Evropské unie z narůstání počtu trestných činů a jejich účinků proti ŽP, stejně jako s častějšími škodami, které přesahují hranice států. Tato směrnice má být tedy jakousi adekvátní reakcí. [15]

Protože ještě nedošlo k implementaci Směrnice 2008/99/ES o trestněprávní ochraně životního prostředí do českého právního řádu⁷, odpovědnost za ekologické škody způsobené právnickými osobami, jsou i nadále sankcionovány podle zákona č. 17/1992 Sb. o životním prostředí ve znění pozdějších předpisů.

4.2. Historický vývoj odpovědnosti za škody na životním prostředí

Během posledních 50 let expandovala hlavně průmyslová činnost, v důsledku toho docházelo k ekologickým haváriím.

Jednou z nejvýznamnějších havárií posledního desetiletí v Evropě byla havárie tankeru Prestige v roce 2002. Při ní došlo k úniku více než 20 000 tun topného oleje. Tato havárie měla katastrofální účinky na populaci volně žijících ptáků, kterých na následky zasažení touto látkou zemřelo více než 250 000. Kromě zhoršení životních podmínek, docházelo i ke ztrátám pracovních míst v mnoha oblastech průmyslu, zejména v rybářském odvětví, kdy o práci přišlo 16 000 obyvatel. [22]

⁵ Chráněné druhy jsou určeny podle § 2 písm. a) odst. 1 a písm. b) z. č. 167/2008 Sb. o předcházení ekologické újmě a o její nápravě a o změně některých zákonů

⁶ Přírodní stanoviště jsou určena podle § 2 písm. c) z. č. 167/2008 Sb. o předcházení ekologické újmě a o její nápravě a o změně některých zákonů

⁷ Členské státy implementují tuto směrnici do svého právního řádu do 26. prosince 2010.

Obrázek 1: Ropná skvrna unikající z tankeru Prestige [1]

Z historie si můžeme také připomenout havárii z roku 1976 v chemické továrně na výrobu herbicidů, známou jako havárie Seveso. Při výbuchu reaktoru uniklo do ovzduší několik desítek tun jedovatých par. Kromě jiných látek unikly také 2 kg dioxinů⁸ které měly za následek i trvalé poškození zdraví obyvatelstva z nedalekého města. O detoxikaci místa se měla postarat italská firma Mannesmann Italiana, avšak po několika letech ekologické organizace zjistily, že kontaminovaná půda byla volně uložena do budovy bývalých jatek ve Francii. Ačkoliv tato firma, nebo její provozovatelé byli zatčeni, o kontaminovaný odpad se již nikdo nepostaral. [24]

Obrázek 2: Průmyslová havárie Seveso, Itálie [2]

⁸ Převzato z [23], citují: „Dioxiny jsou látky nebezpečné i ve stopovém množství. Vznikají například jako vedlejší produkty v chemické výrobě, kde se používá chlór (při výrobě pesticidů apod.). Již ve velice malých dávkách způsobují hormonální poruchy, ohrožují reprodukci živočichů včetně člověka, mají na svědomí poškození imunitního systému a některé z nich způsobují rakovinu. Díky své chemické stabilitě setrvávají dlouho v prostředí a "putují" proto i tisíce kilometrů od zdrojů svého původu.“

V ČR byly také zaznamenány významnější ekologické havárie, zejména na vodách. [25] Kdy, ačkoliv pachatel byl znám i potrestán, nápravná opatření na ŽP nebyla stanovena ani v jednom případě.

Můžeme tak říct, že v Evropě rostla nespokojenost jak laické, tak i odborné veřejnosti za neodčinění škod na ŽP, způsobené haváriemi, zejména při nestanovení nápravných opatření.

Avšak za prvopočátek ochrany životního prostředí s čímž bezprostředně souvisí i ochrana před škodami na životním prostředí můžeme považovat Stockholmskou deklaraci, jež byla podepsána v roce 1972, a která ve svém čl. 1 uznává právo na příznivé ŽP jako jedno ze základních lidských práv a v čl. 2 poukazuje na to, že přírodní zdroje a ekosystémy musí být chráněny ku prospěchu současných a budoucích generací. [6]

Počátky seriózních úvah o odpovědnosti za škody na ŽP lze v Evropě najít již v 80. letech 20. století. Impulsem k vytvoření vhodné legislativy, byla již zmiňovaná havárie v severoitalském Sevesu. [16] V roce 1982 byla přijata směrnice 82/501/EHS, o rizicích závažných nehod u určitých průmyslových činností (tzv. SEVESO). [17] V roce 1984 pak byla přijata směrnice o kontrole a dozoru nad přeshraničním pohybem nebezpečných odpadů. [18] V roce 1996 přijala Evropská Rada směrnicí 96/82/ES (SEVESO II). [19] V roce 1993 Evropská Komise vydává tzv. *Zelenou knihu o nápravě škod na životním prostředí*. [20] Tento dokument, vyvolal diskusi o jednotném přístupu k otázce nápravy škod na ŽP. V únoru 2000 tedy přijala Evropská Komise *Bílou knihu o odpovědnosti za environmentální škody*. [21] Bílá kniha popisuje klíčové prvky, které zajistí, že režim pracuje efektivně a prakticky. V lednu 2002 Komise vydává *první návrh směrnice*. K návrhu se poté vyjadřují jednotlivé subjekty v rámci připomínkového řízení. Konečné znění je schváleno Radou a Parlamentem na konci března 2004. Členské státy pak museli směrnicí transponovat do svých právních řádů do **30. dubna 2007**. [2]

Tato implementace nebyla ČR dodržena, ale jak píše Dusík [3], citují: „Zvolili jsme variantu mít kvalitní zákon o něco později, než kvůli "čárce" za splněný termín předkládat namísto funkčního zákona formální náhražku.“

4.3. Směrnice 2004/35/ES

Směrnice je ve své podstatě založena na dvou základních pilířích a to tedy na [7]:

- Principu „znečišťovatel platí“
- Systému prevence

Princip „znečišťovatel platí“

Tento princip se v legislativě vyskytuje vůbec poprvé. Jedná se o zásadu, kdy znečišťovatel, v tom to případě provozovatel, jehož činnost znamenala bezprostřední hrozbu vzniku škody, nebo tato škoda vznikla, má za povinnost uhradit veškeré finanční náklady. Jedná se o náklady, které mají preventivní, nebo nápravný charakter.

Výjimky, kdy může být provozovatel zproštěn odpovědnosti za vzniklou škodu jsou uvedeny dále v textu (viz kapitola 5.3 Oblast působnosti).

Systém prevence

Povinnost zajistit preventivní opatření, se objevuje taktéž poprvé. Provozovatelé jsou povinni informovat příslušný úřad o bezprostřední hrozbě vzniku škody, nebo již vzniklé škodě a jsou povinni zajistit příslušné preventivní nebo nápravné opatření, podle druhu vznikající nebo vzniklé škody.

Finanční zajištění

Směrnice také navrhla možnost finančního zajištění, kdy s řádným finančním zajištěním by mohl provozovatel využívat záruk na pokrytí svých závazků. [1]

Avšak Komise tuto možnost pouze doporučila členským státům s tím, že po roce 2010 dojde k možnému předložení návrhu na zavedení systému harmonizovaného povinného finančního zajištění. [8]

5. Implementace směrnice do právního řádu České republiky

Směrnice měla být do českého právního řádu implementována do 30. dubna 2007. [1] Přestože přípravy zákona započaly již v předešlém roce, parlament nakonec implementovaný zákon o ekologické újmě přijal až v roce 2008 jako zcela nový zákon, konkrétně jako zákon č. 167/2008 Sb. o předcházení ekologické újmě a o její nápravě a o změně některých zákonů.

V současné době není jasné jaké sankce čekají ČR za nedodržení stanovené lhůty pro transformaci směrnice o ekologické újmě. Evropská komise může vůči ČR zahájit řízení o porušení smlouvy. Vzhledem k tomu, že více než polovina členských států nedodržela povinnost implementovat směrnici do svých právních řádů, sankce snad nebudou příliš vysoké. [8]

Nicméně je zarážející, že ministerstvo životního prostředí (dále jen „MŽP“) začalo s implementací směrnice více než 2 roky po jeho vyhlášení.

5.1. Průběh legislativního procesu

Průběh přijetí zákona o ekologické újmě byl velmi zdlouhavý, neboť zákon byl navržen po sobě v 7 verzích a jednom pozměňovacím návrhu poslední verze. [2]

Parlament České republiky se rozhodl implementovat směrnici do nového zákona, ačkoliv se nabízely další 2 možnosti přijetí. První variantou bylo rozšíření stávajících zákonů⁹ o povinnostech způsobených na ŽP při ekologických škodách. Od této varianty se odstoupilo, neboť by mohla působit chaoticky kvůli své rozházenosti do souvisejících zákonů. Druhou variantou bylo novelizovat zákon o životním prostředí, který v současnosti skoro působí jenom jako právní norma. Došlo by tím k jeho restrukturalizaci, avšak i od této varianty bylo upuštěno. [2]

⁹ Zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších předpisů; Zákon č. 254/2001 Sb. o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon) ve znění pozdějších předpisů; Zákon č. 334/1992 Sb. o ochraně zemědělského půdního fondu ve znění pozdějších předpisů; Zákon č. 289/1995 Sb. zákon o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon) ve znění pozdějších předpisů; Zákon č. 164/2001 Sb. o přírodních léčivých zdrojích, zdrojích přírodních minerálních vod, přírodních léčebných lázních a lázeňských místech a o změně některých souvisejících zákonů (lázeňský zákon) ve znění pozdějších předpisů; Zákon č. 282/1991 Sb. o České inspekci životního prostředí o její působnosti v ochraně lesa ve znění pozdějších předpisů.

Za přípravu a předložení parlamentu zákon o ekologické újmě odpovídalo MŽP. Jak jsem již zmínila, první verzi zákona o ekologické újmě MŽP představilo v červenci roku 2006. Během připomínkového řízení bylo doručeno velké množství připomínek ze strany průmyslu, úřadů, i nevládních organizací. Odborné veřejnosti se nezamlouvalo vynětí státních podniků z povinnosti finančního zabezpečení. Kdy se odborná veřejnost domnívala, že jde o bezdůvodné zvýhodňování státu, nebo jeho složek a nakonec i státních podniků vůči soukromým subjektům. [40] Proto došlo k podstatnému přepracování návrhu zákona o ekologické újmě a jeho druhá verze byla představena v září roku 2006. Připomínek ze stran průmyslu, organizací i úřadu bylo opět mnoho, takže MŽP představilo třetí verzi v listopadu roku 2006. Bez většího množství připomínek byla tato verze předložena Legislativní radě vlády v lednu roku 2007. Legislativní rada vlády nebyla s mnoha pasážemi návrhu zákona spokojena a raději jej vrátila ministerstvu zpět k přepracování. MŽP během února roku 2007 předložilo další verzi zákona Legislativní radě vlády. Ta jej doporučila vládě schválit s několika výhradami, které se později ukázaly v páté a šesté verzi zákona o ekologické újmě. Vláda jej však přesto neschválila a musel být opět přepracován. Vláda text zákona v září roku 2007 schválila a poslala dále do poslanecké sněmovny. Výbor pro životní prostředí poslanecké sněmovny návrh zákona projednával od listopadu roku 2007. Jeho členové pak ještě přeložili několik pozměňovacích návrhů, ty byly nakonec schváleny. Zákon o ekologické újmě začal platit 22. dubna 2008 s účinností od 17. srpna 2008. [2]

5.2. Charakteristika zákona o ekologické újmě

Zákon o ekologické újmě obsahuje VI hlav a je, jak jsem již zmínila, implementací Směrnice. Zákon o ekologické újmě se vztahuje na provozovatele, kteří jsou uvedeni v příloze č. 1 tohoto zákona a jejichž činnost způsobí ekologickou újmu nebo její bezprostřední hrozbu vzniku. [5]

Ekologickou újmu můžeme rozumět měřitelnou změnu přírodního zdroje nebo také měřitelné zhoršení jeho funkcí, ale také zároveň musí být naplněn znak závažného nepříznivého účinku. Tento účinek se týká dosažení a udržení příznivého stavu v přírodě (např. příznivý stav ve vodě z hlediska ekologického, chemického a kvantitativního), nebo případně v půdě (kdy nepříznivý účinek může způsobit závažné riziko nepříznivého vlivu na zdraví obyvatel v důsledku přímého nebo nepřímého zavedení látek, přípravků). Důležité je, aby tyto znaky byly naplněny současně, jinak se nejedná o ekologickou újmu. Je tedy nezbytné posuzovat ty případy, které mají širší dopad než ty pouze s lokálním charakterem.

Provozovatelé, kteří nevykonávají činnost podle přílohy č. 1, mohou ekologickou újmu způsobit pouze chráněným volně žijícím živočichům, planě rostoucím rostlinkám a nebo přírodním stanovištím. Těchto provozovatelů se netýká ekologická újma způsobená na vodě nebo na půdě. [9]

5.3. Oblast působnosti

Zákon o ekologické újmě uplatňujeme v případech, kdy dojde k havárii v průmyslovém podniku nebo dojde ke znečištění ŽP nebezpečnými látkami nebo odpady, které pocházejí z jasně identifikovatelného zdroje. Zákon nemůžeme uplatňovat u plošného znečištění, pokud nezjistíme jeho příčinnou souvislost (např. pro plošné použití schváleného herbicidu). [9] Taktéž jej neuplatňujeme podle zákona o ekologické újmě [5], cituji: „*při vzniku nebo bezprostřední hrozby vzniku ekologické újmy pokud byla způsobeny*

- a) ozbrojeným konfliktem, nepřátelskou akcí, občanskou válkou nebo povstáním,*
- b) živelní událostí výjimečné a neodvratné povahy,*
- c) činností, na kterou se vztahuje Smlouva o založení Evropského společenství pro atomovou energii,*
- d) činností, na kterou se vztahuje občanskoprávní odpovědnost za jaderné škody podle atomového zákona, nebo činností, při které se na odpovědnost a náhradu škody či újmy vztahují mezinárodní smlouvy uvedené v příloze č. 2 k tomuto zákonu,*
- e) činností, jejímž účelem je zajišťování obrany České republiky nebo mezinárodní bezpečnosti,*
- f) činností, jejímž jediným účelem je ochrana života, zdraví nebo majetku osob před živelními událostmi.“*

Důvodem proč v těchto případech neuplatňujeme zákon o ekologické újmě je prostý. Zákon o ekologické újmě se týká odpovědnosti osob nebo organizací, které svou činností mohou způsobit ekologickou újmu. Při živelních pohromách můžeme jen těžko stanovovat, kdo zavinil její vznik, neboť podmínky vzniku živelních katastrof jsou čistě přírodního charakteru. Pokud dojde k ekologické újmě v důsledku války nebo ozbrojeného konfliktu, je taktéž nemožné stanovit, ani ne tak viníka, jako rozsah škod. Škody by v případě války nebo

ozbrojeného konfliktu byly nevyčísitelné. V případech vzniku jaderných škod jsou v příslušných zákonech¹⁰ definovány sankce a pokuty.

Největším zklamáním zákona o ekologické újmě jak pro laickou, tak i odbornou veřejnost je jeho účinnost, neboť se podle tohoto zákona nevztahuje na škody, ke kterým došlo před nabytím účinnosti tohoto zákona, tedy před 17. 8. 2008. [5],[9]

Provozovatelé, kterých se zákon o ekologické újmě týká jsou ti provozovatelé, kteří vykonávají činnost uvedenou v příloze č. 1 tohoto zákona. Jedná se především o provozovatelé, kteří vykonávají činnost podle zákona o integrované prevenci¹¹. [9] Další provozovatelé spadající pod zákon o ekologické újmě jsou ti, jejichž činnost souvisí s [9]:

- provozováním zařízení pro nakládání s odpady, které podléhají souhlasu podle zákona o odpadech¹² nebo s přeshraniční přepravou odpadů,
- vypouštěním odpadních vod do povrchových či podzemních vod, které podléhají schválení podle zákona o vodách, taktéž i pro čerpání za účelem získání tepelné energie,
- odběrem, vzdouváním nebo akumulací povrchových i podzemních vod, schválené zákonem o vodách nebo zacházením se závadnými látkami
- nakládáním a přepravou nebezpečných chemických látek a nebezpečných chemických přípravků podle zvláštního zákona¹³,
- provozováním stacionárních zdrojů znečištění ovzduší, které podléhá podle zákona o ovzduší¹⁴ povolení,
- nakládáním s GMO a jinými genetickými produkty podle zvláštního zákona¹⁵ a

¹⁰ Zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů ve znění pozdějších předpisů; Zákon č. 281/2002 Sb., o některých opatřeních souvisejících se zákazem bakteriologických (biologických) a toxinových zbraní a o změně živnostenského zákona ve znění pozdějších předpisů

¹¹ Zákon č. 76/2002 Sb. o integrované prevenci a omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci) ve znění pozdějších předpisů

¹² Zákon č. 185/2001 Sb. o odpadech a o změně některých dalších zákonů ve znění pozdějších předpisů

¹³ Zákon č. 356/2003 Sb. o chemických látkách a chemických přípravcích ve znění pozdějších předpisů

¹⁴ Zákon č. 86/2002 Sb. o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů (zákon o ochraně ovzduší) ve znění pozdějších předpisů

¹⁵ Zákon č. 78/2004 Sb. o nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty ve znění pozdějších předpisů

- nakládáním s těžebním materiálem.

5.4. Principy zákona

Ministerstvo transformaci Směrnice do zákona o ekologické újmě zásadním způsobem nezměnilo. Hlavními principy zákona o ekologické újmě tedy jsou:

- **Princip prevence** – tento pojem se v českém právním systému vyskytuje poprvé. Provozovatel musí v případě bezprostřední hrozby vzniku ekologické újmy přijímat preventivní opatření. Pokud provozovatel není schopen preventivní opatření zajistit, zajistí tato preventivní opatření příslušný úřad. Pokud dojde ke vzniku ekologické újmy nebo bezprostřední hrozbě vzniku ekologické újmy je samozřejmostí provozovatele informovat příslušný úřad. Pokud provozovatel preventivní opatření neprovede sám, příslušná preventivní opatření zajistí příslušný úřad. [5]
- **Princip „znečišťovatel platí“** – tento princip shrnul ve svém článku Vícha [10], citují: „Provozovatel, jehož činnost způsobila ekologickou újmu nebo bezprostřední hrozbu takové újmy, má být finančně odpovědný; tím mají být provozovatelé nuceni přijímat opatření a rozvíjet postupy ke snižování rizik ekologické újmy, aby riziko jejich finanční odpovědnosti bylo sníženo. Provozovatelé vybraných činností jsou na základě tohoto zákona povinni provádět preventivní nebo nápravná opatření, a to bez ohledu na to, jestli jednali úmyslně nebo nedbalostně, a jestli porušili zákon nebo povolení vydané na jeho základě. Zákon rovněž stanoví důvody, pro které mohou být provozovatelům již vynaložené náklady zpětně proplaceny. Půjde například o situaci, kdy provozovatel způsobil ekologickou újmu, ale neporušil přitom zákon nebo povolení, které mu bylo vydáno na základě zákona.“
- **Princip naturální restituce** – jedná se o taková opatření, kdy v případě vzniku ekologické újmy se upřednostňuje nápravné opatření před peněžním nahrazením způsobené škody. Je zde kladen důraz na efektivní dekontaminaci, obnovení a nebo nahrazení poškozeného přírodního zdroje a to uvedením nebo navrácením do původního stavu, nebo takovou činností, která vede tímto směrem. [11]
- **Princip objektivní odpovědnosti** – jedná se o odpovědnost za výsledek. Změnou, kterou přináší zákon o ekologické újmě je, že pro provedení

nápravných opatření není důležité protiprávní jednání provozovatele. Ke vzniku odpovědnosti postačí prokázání příčinné souvislosti mezi provozní činností¹⁶ a vznikem ekologické újmy. Nevyžaduje se tak prokázání protiprávního jednání a nebo zavinění (jak úmyslného, tak i nedbalostního). Takováto povinnost by měla vést k prevenci vzniku ekologické újmy a tím tedy k osvojení nákladů na životní prostředí. Povinnost nápravných opatření by mělo zajistit účinnou dekontaminaci ŽP v důsledku náhrady, kterou znečišťovatel zaplatil. [10]

5.5. Finanční zajištění

Česká republika se rozhodla povinně zavést systém finančního zajištění, i když směrnice tuto možnost pouze doporučila.

Toto finanční zajištění má být nástrojem pro zajištění náhrady nákladů při preventivních a nápravných opatřeních. Ačkoliv zákon o ekologické újmě upravuje podmínky finančního zajištění, odkládá její účinnost o 5 let (tedy do roku 2013). Je to z toho důvodu, aby při aplikaci zákona nedošlo k problémům v podnikatelské a finanční sféře. To dalo pojišťovacímu a bankovnímu trhu prostor pro přípravu nabídky produktů finančního pojištění. Kromě toho zákon tak zohledňuje skutečnost, že Komise Evropského společenství má v roce 2010 předložit zprávu o účinnosti této směrnice a poté předložit návrhy na systém harmonizovaného povinného finančního zajištění. [10]

5.6. Výkon státní správy

Zákon o ekologické újmě stanoví 7 příslušných orgánů vykonávajících dozor nad působností tohoto zákona [5]. Tyto orgány můžeme rozdělit na prvoinstanční a druhoinstanční orgány [11], dále cituji:

„Prvoinstančními orgány, které mají např. vést řízení o ukládání preventivních a nápravných opatření, evidovat případy ekologické újmy, rozhodovat o náhradě nákladů nebo ukládat pokuty, jsou:

- *Česká inspekce životního prostředí*

¹⁶ Příloha č. I z. č. 167/2008 o předcházení ekologické újmy a o její nápravě a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů

- *správy národních parků či chráněných krajinných oblastí (na území národních parků a chráněných krajinných oblastí),*
- *újezdni úřady (na území vojenských újezdů).*

Druhoinstančními orgány, které mají přezkoumávat rozhodnutí prvoinstančních orgánů, jsou MŽP (rozhodnutí České inspekce životního prostředí a správ národních parků a chráněných krajinných oblastí) a Ministerstvo obrany (rozhodnutí újezdních úřadů). MŽP má rovněž postavení ústředního správního úřadu na úseku předcházení a nápravy ekologické újmy, vykonává vrchní státní dozor nad tím, jak další orgány vykonávají působnost stanovenou tímto zákonem, vede souhrnnou evidenci případů ekologické újmy nebo spolupracuje s příslušnými orgány ostatních členských států v případě, že by se ekologická újma dotýkala několika členských států ES.“

V případě hodnocení analýzy rizik pro lidské zdraví vykonává Ministerstvo zdravotnictví vrchní dozor nad krajskými hygienickými stanicemi. [5]

5.7. Správní delikty

Zákon o ekologické újmě v § 19 stanovuje v jakých bodech se provozovatel dopustil trestného činu a jak velká mu bude uložena peněžitá sankce. [5]

Provozovatel podle zákona o ekologické újmě bude potrestán peněžitým trestem ve výši do částky 1 000 000 Kč, pokud [5]:

- nesdělí příslušnému orgánu informace o všech důležitých okolnostech bezprostřední hrozby ekologické újmy, nebo o provedených preventivních opatřeních, nebo
- vykonává provozní činnost, uvedenou v příloze č. 1, ale bez řádného finančního zabezpečení (týká se období od roku 2013).

Provozovatel bude uložena pokuta do výše 5 000 000 Kč, pokud:

- neprovede preventivní opatření při bezprostřední hrozbě vzniku nebo vzniku ekologické újmy, nebo neprovede preventivní opatření uložené příslušným orgánem, nebo
- neprovede veškerá proveditelná nápravná opatření při vzniku nebo zjištění ekologické újmy.

5.8. *Problematické body zákona*

Přestože zákon o ekologické újmě je významným krokem ke zlepšení předcházení a nápravy škod na ŽP, již se vyskytly první problémy s obsahem tohoto zákona.

- a) ***Omezení použitelnosti zákona*** – použití zákona je vztaženo pouze na škody způsobené chráněným druhům rostlin a živočichů, přírodním stanovištím, vodě nebo půdě. Ale nevztahuje se na znečištění ovzduší, přestože právě ovzduší je důležitou složkou ŽP a ve většině případů poškození ŽP se jedná o znečištění ovzduší. Nelze ani opominout, že právě ze znečištěného ovzduší se pak tyto škodlivé látky přenášejí do vody, půdy, ale i na obyvatelstvo a zvířata. Dále pak uvádí, že nebude na všechny škody způsobené na vodě, půdě, nebo chráněných druzích a stanovištích dopadat povinnost podle zákona o ekologické újmě. Tento zákon totiž jasně stanoví, že škoda musí mít závažně nepříznivé účinky na dosahování nebo zachování příznivého stavu ochrany. Stejně tak i škody na vodě musí dosáhnout takové intenzity, aby měly závažný nepříznivý účinek na ekologický, chemický či kvantitativní stav vody nebo jeho ekologický potenciál. Bude tedy velmi složité v praxi prokázat, že tyto škody na ŽP dosáhly takových intenzit, neboť stanovená kritéria pro jejich posouzení¹⁷ jsou nejasné. [12]
- b) ***Stanovené výjimky z hrazení nákladů*** – zákon o ekologické újmě stanoví výjimky z povinnosti hrazení nákladů (podle §12 odst. 4) pokud provozovatel prokáže, že ekologickou újmu způsobil, ale k této škodě na ŽP měl povolení podle zvláštních právních předpisů¹⁸. Objevují se názory [12], že tyto výjimky z povinnosti hrazení nákladů mohou vést k porušení principu prevence z toho důvodu, že provozovatelé nebudou dodržovat nezbytné kroky k předcházení škodám na ŽP a v případě narušení ŽP jejich činností se budou zastírat vydaným povolením.

¹⁷ Příloha č. 3 zákona č. 167/2008 Sb. Zákon č. 167/2008 Sb. o předcházení ekologické újmě a o její nápravě a o změně některých zákonů

¹⁸ Např. Zákon č. 76/2002 Sb. o integrované prevenci a omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci) ve znění pozdějších předpisů; Zákon č. 254/2001 Sb. o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon) ve znění pozdějších předpisů; Zákon č. 86/2002 Sb. o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů (zákon o ochraně ovzduší) ve znění pozdějších předpisů; Zákon č. 185/2001 Sb. o odpadech a o změně některých dalších zákonů ve znění pozdějších předpisů; Zákon č. 78/2004 Sb. o nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty ve znění pozdějších předpisů.

- c) **Řízení o uložení preventivních nebo nápravných opatření** – dle § 8 zákona o ekologické újmě se řízení o uložení preventivních opatření zahajuje tehdy, pokud hrozí vznik nebo bezprostřední hrozba vzniku ekologické újmy. Nápravná opatření se ukládají pokud již ekologická újma nastala. Řízení o uložení takovýchto opatření zahajuje příslušný orgán, pokud takovéto skutečnosti zjistí, nebo je zahajuje i na základě žádosti fyzických nebo právnických osob. Pokud žádost o zahájení řízení podá fyzická nebo právnická osoba, je její povinností doložit relevantní informace, že k ekologické újmě došlo nebo hrozí její vznik. [5] Právě podle této možnosti, kdy fyzické nebo právnické osoby mohou podat žádost o zahájení řízení, vzniká domněnka, že může dojít k jejímu zneužití. Zákon o ekologické újmě totiž dovoluje fyzickým a právnickým osobám, aby svou žádost o zahájení řízení zpětně zrušili a tím dojde k nenapravení ekologické škody. Taktéž by sám provozovatel mohl podat žádost o zahájení řízení a později tuto žádost stáhnout. Nakonec by taktéž nedošlo k nápravě ekologické újmy. [12]
- d) **Vyloučení organizací z možnosti oznámení ekologické újmy** – jak již bylo v předchozím odstavci zmíněno, řízení o uložení preventivních nebo nápravných opatření mohou podat právnické nebo fyzické osoby na základě bezprostředního vzniku nebo vzniku ekologické újmy. [5] Je však zarážející proč byly ze zákona o ekologické újmě vyřazeny organizace a dobrovolná sdružení zabývající se ochranou ŽP. Neboť i ty mohou být ekologickými škodami zasaženy. Zákon o ekologické újmě tak prakticky odporuje principu „znečišťovatel platí“, protože může dojít k domluvě mezi provozovatelem, který ekologickou újmu způsobil a osobami, jejichž majetek byl zasažen a k jejich mimosoudnímu vyrovnání. Škody na ŽP tak nebudou moci být adekvátně napraveny.
- e) **Finanční zajištění** – jak již bylo zmíněno, kromě několika členských států se ČR rozhodla povinně zakotvit do zákona o ekologické újmě povinnost finančního zajištění. Ačkoliv zákon o ekologické újmě platí od 17. srpna 2008, **odkládá povinnost finančního zajištění o 5 let**, což je podle některých neopodstatněné a v rozporu s účelem celého systému o odpovědnosti za škody na ŽP. Zejména protože už v současnosti existují formy zabezpečení proti škodám. [2],[12] Odklad účinnosti finančního zajištění určitě není správný, avšak musím podotknout, že

členské státy mají do konce dubna 2010 předložit zprávu o účinnosti směrnice v oblasti skutečné nápravy škod na ŽP. Poté je na Komisi zda předloží v případě potřeby, na základě analýzy tohoto finančního zajištění, návrhy na zavedení systému harmonizovaného povinného finančního zajištění. [1] To je možná důvod odkladu finančního zajištění v ČR, neboť pokud EU přijme systém harmonizovaného povinného finančního zajištění, pak by bylo zbytečné, aby ČR přijala na 2 – 4 roky tuto povinnost finančního zajištění a pak ji zase zrušila, novelizovala nebo nahradila. Dalším problémem v oblasti finančního zabezpečení je, že *finanční zajištění není povinen zabezpečit* provozovatel, který prokáže analýzou rizik, že náklady při ekologické újmě jsou nižší než 20 000 000 Kč. Toto ustanovení je nanejvýš nevhodné, protože ekologickou újmu nebudou způsobovat jenom „velké“ podniky, v mnoha případech vzniknou ekologické škody z provozu „menších“ provozovatelů.

- f) **Zpětnost zákona** – jak jsem již zmínila, zákon o ekologické újmě se nevztahuje na škody způsobené před nabytím účinnosti zákona. Současně se také nevztahuje na škody způsobené provozní činností, která byly prokazatelně ukončeny před dnem účinnosti zákona o ekologické újmě. [2]

6. Srovnání implementace směrnice mezi Českou republikou a Slovenskou republikou

Tato kapitola představuje srovnání implementace směrnice o odpovědnosti za ŽP [1] mezi členskými státy EU, konkrétně se Slovenskou republikou (dále jen „SR“), která svůj zákon implementovala do zákona č. 359/2007 Z.z. o prevencii a náprave environmentálních škod a o změně a doplnění některých zákonů. [28] Slovenská republika je vybrána z několika důvodů. Již několik let VŠB-TU Ostrava spolupracuje se slovenskými partnerskými vysokými školami. [27] Také z toho důvodu, že jsou našimi blízkými „sousedy“ a vznik ekologické újmy by mohl zasáhnout i území SR. A nemohu také nezmínit menší jazykovou bariéru, než s našimi okolními státy.

V následujících odstavcích jsou popsány důležité rozdíly mezi zákonem v ČR [5] a SR [28] v jednotlivých oblastech působnosti.

6.1. Základní pojmy

ČR:

§ 2 odst. a) písm. 1, 2, 3: Ekologickou újmou se rozumí měřitelná změna přírodního zdroje nebo měřitelné zhoršení jeho funkcí, s projevem přímým nebo nepřímým vůči chráněným druhům, vodám nebo půdě.

Nestanovena definice bezprostřední hrozby ekologické újmy.

SR:

§ 2 odst. 1): Environmentální škoda je škoda na chráněných druzích a biotopech, vodě a půdě.

§ 2 odst. 1 písm. b): Bezprostřední hrozba environmentální škody je dostatečná pravděpodobnost, že v blízké budoucnosti může dojít k environmentální škodě.

6.2. Preventivní a nápravná opatření

ČR:

§ 9: Při provádění preventivních nebo nápravných opatřeních osoby strpí omezení v užívání nemovitosti po nezbytně nutnou dobu, v nezbytném rozsahu a za náhradu.

§ 3 odst. 2): Pokud způsobí ekologickou újmu více provozovatelů, provádějí preventivní nebo nápravná opatření společně a nerozdílně.

SR:

§ 3 odst. 6): Při provádění preventivních nebo nápravných opatřeních se omezení vykonává podle Občanského zákoníku, s tím, že po vykonání těchto opatření musí ti, kteří je vykonali, uvést nemovitost do původního stavu, nebo do zodpovídajícího stavu pro užívání. Při vzniku škody na nemovitosti se postupuje podle všeobecných předpisů o náhradě škody.

§ 3 odst. 5): Pokud způsobí environmentální škodu více provozovatelů, zodpovídají za ní v rozsahu, v jakém se na jejím vzniku podíleli. Při pochybách o rozsahu škody rozhoduje příslušný orgán. Pokud nelze rozsah podílu určit, odpovídají provozovatelé společně a nerozdílně.

6.3. Ekologické újmy na půdě

ČR:

§ 11 odst. 1): Za zpracování analýzy rizik na půdě odpovídá příslušný orgán.

V ostatních případech za zpracování odpovídá provozovatel. [9]

SR:

§ 10 odst. 2): Za vykonání analýzy rizik odpovídá provozovatel podle příslušného předpisu¹⁹. Pokud tuto analýzu nezabezpečí, analýzu rizik zabezpečí příslušný orgán.

6.4. Řízení o uložení preventivních a nápravných opatření

ČR:

§ 8 odst. 1): Řízení o uložení preventivních a nápravných opatření zahajuje příslušný orgán pokud vše nasvědčuje tomu, že vznikla ekologická újma nebo hrozí její bezprostřední vznik.

§ 8 odst. 2): Žádost o zahájení řízení mohou podat fyzické a právnické osoby, které jsou ekologickou újmu dotčeny, nebo je jejich dotčení pravděpodobné.

¹⁹ Zákon č. 126/2006 Z.z. o verejnom zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

SR:

§ 27 odst. 1): Řízení o uložení preventivních nebo nápravných opatření zahájí příslušný orgán z vlastního podnětu nebo na základě oznámení.

§ 26 odst. 1): Oznámení o uložení preventivních nebo nápravných opatření jsou oprávněni podávat vlastníci, správci nebo nájemci nemovitostí, která je nebo může být dotčena environmentální škodou. Dále pak právnické a fyzické osoby, jejich zájmy jsou přímo dotčeny. A také občanské sdružení a organizace zabývající se ochranou životního prostředí.

§ 26 odst. 2): Oznámení se podává písemně.

6.5. Oznámení veřejnosti o vzniku ekologické újmy

ČR:

§ 8 odst. 3): Řízení o uložení preventivních nebo nápravných opatření příslušný orgán zveřejní na portálu veřejné správy a informuje správní orgán, který je příslušný pro rozhodnutí o preventivních nebo nápravných opatřeních

SR:

§ 20): Zřizuje se Informační systém prevence a nápravy environmentálních škod, který zajišťuje shromažďování údajů a poskytování informací na úseku prevence a nápravy těchto škod. Informační systém obsahuje: typ environmentální škody, nebo její hrozbu, místo a datum vzniku, název, adresu a kód provádějící činnosti provozovatele, náklady na preventivní nebo nápravné opatření aj. Informační systém provozuje a zpřístupňuje ministerstvo, nebo právnická osoba pověřená ministerstvem.

6.6. Náhrada nákladů

ČR:

§ 12 odst. 4): Příslušný orgán rozhodne, zda provozovatel nenese náklady na nápravná opatření, pokud: ekologická újma byla způsobena třetí osobou, neporušil právní předpisy nebo rozhodnutí, nebo stav vědeckých a technických znalostí nebyly považovány za možné příčiny vzniku ekologické újmy.

SR:

§ 12 odst. 4): Příslušný orgán rozhodne na základě žádosti provozovatele, že nenese náklady na preventivní nebo nápravné opatření. Pokud environmentální škoda byla způsobena třetí osobou, neporušil právní předpisy nebo rozhodnutí. A dále, pokud stav vědeckých a technických znalostí nebyl považován za možnou příčinu vzniku environmentální škody a zároveň, že provozovatel nezavinil tuto škodu.

6.7. Správní delikty

ČR:

§ 19: Za správní delikty se podle míry zavinění stanovuje pokuta ve výši od 1 000 000 do 5 000 000 Kč.

§ 20 odst. 5): Pokuty vybírá orgán, který je uložil. Vymáhá je celní úřad. Příjem z těchto pokut je Státní fond ŽP ČR²⁰.

SR:

§ 22: Za správní delikty se podle míry zavinění stanovuje pokuta ve výši do 200 000 Sk a do výše 1 000 000 Sk.

§ 31: Pokuty ukládá příslušný orgán, který je uložil. Vymáhá je ministerstvo. Příjmem z těchto pokut je Environmentální fond.²¹

²⁰ Podle § 2 odst. 1) písm. m zákona č. 388/1991 Sb. o Státním fondu životního prostředí České republiky ve znění pozdějších předpisů

²¹ Podle § 3 zákona č. 587/2004 Z.z. o Environmentálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

7. Hodnocení implementace směrnice na modelovém příkladu

Jako modelový příklad pro implementaci směrnice [1] do českého práva, tedy do zákona o ekologické újmě [5], je zvolena havárie ze dne 9. ledna 2006. Tehdy do řeky Labe byla neúmyslně vypuštěna odpadová voda s vysokým obsahem kyanidů, a to nejen celkových, ale i toxických, které měly za následek úhyn vodní populace v rozsahu 80 km. [31]

Pro hodnocení havárie byla vybrána metoda SWOT, kdy na jejím výsledku prezentuji, zda by při současné platnosti zákona o ekologické újmě vznikla havárie takového rozsahu a také zda zákon o ekologické újmě kvalitně řeší problematiku poškozování ŽP.

7.1. Metoda hodnocení implementace směrnice

Metoda SWOT představuje metodu, která kvalitativně vyhodnotí veškeré relevantní stránky zadaného problému na stanovené úrovni a ve vztahu k současnému, resp. budoucímu stavu. Základem je vhodné definování a ohodnocení jednotlivých faktorů, které definujeme 4 proměnnými, a to: **SILNÁ STRÁNKA**, **SLABÁ STRÁNKA**, **PŘÍLEŽITOST** a **HROZBA**. Tyto 4 proměnné jsou rozděleny na vnitřní a vnější faktory, kdy silná stránka a slabá stránka jsou vnitřní faktory. Příležitost a hrozba jsou pak faktory vnější. [41]

Výhodami SWOT analýzy jsou [42]:

- Jednoduchost, výstižnost
- Zdůraznění silných stránek, omezení slabých stránek
- Výstižná formulace, objektivita

Nevýhodami SWOT analýzy je:

- Stanovení prvořadých a druhořadých záležitostí

Výstupem metody SWOT je zjištění, zda implementovaný zákon o ekologické újmě účinně řeší odpovědnost provozovatele za vzniklé ekologické újmy na ŽP a zda by při současné platnosti zákona o ekologické újmě taková havárie vznikla.

Slovo SWOT je akronymem anglických slov: Strengths – Silné stránky (S), Weaknesses – Slabé stránky (W), Opportunities – Příležitosti (O) a Threats – Hrozby (T). [41]

7.2. Analýza implementace směrnice do českého právní řádu

7.2.1. Popis místa havárie

Lučební závody Draslovka a. s. Kolín (dále jen „LZD“) je chemický podnik, zabývající se výrobou nebezpečných látek. Ve svém programu [29] se zabývá zejména výrobou syntetického kyanovodíku (dále jen „HCN“). HCN se dále zpracovává do několika dalších produktů, a to:

- Kyanid sodný – využívá se při těžbě zlata a pro galvanotechniku;
- Acetonkyanhydrin – využíván pro výrobu umělých hmot nebo plexiskla;
- Diphenylguanidin – využit jako urychlovač vulkanizace v gumárenství.

Přestože jde o chemický závod, jeho provoz je umístěn v centru města Kolína. [30] Havárie byla způsobena poruchou technologického zařízení spojenou s chybou kontrolního pracovníka, kdy do řeky Labe uniklo velké množství celkových a toxických kyanidů (viz kapitola 7.2.3 Příčina vzniku). [31]

7.2.2. Průběh havárie

V následující tabulce č. 2 je znázorněn průběh havárie na řece Labi v průběhu 9. – 17. 1. 2006 a s tím přijatá související opatření [31],[32],[33].

tabulka 2: Průběh kyanidové havárie na Labi

<i>Den</i>	<i>Vznik havárie / Nálezy</i>	<i>Opatření</i>
9. 1. 2006	Únik celkových a toxických kyanidů do řeky Labe.	–
10. 1. 2006	Pozorováno nepřirozené chování ryb na jezu v Kolíně.	–
12. 1. 2006	Zpozorován masový úhyn ryb na vodním díle Poděbrady (vzdálenost 17, 7 km od LZD) a na vodním díle Nymburk (vzdálenost 25, 8 km od LZD).	Úhyn ryb hlášen ČIŽP, proveden odběr vzorků vody a ryb. Vyloučena možnost kyslíkového deficitu.
13. 1. 2006	Na první vodní elektrárně zaznamenáno malé množství úhynu	Vzorky prokázaly zvýšený obsah celkových kyanidů, odeslány další

	ryb. Byla vyslovena domněnka, že havárie má výrazně sestupný gradient.	vzorky pro stanovení toxických kyanidů. Při zjišťování rozsahu a původce znečištění, ČIŽP začala prověřovat LZD.
15. 1. 2006	Výrazné úhyny ryb v úseku Lysé nad Labem (vzdálenost 44,2 km) až po Obříství (vzdálenost 78, 8 km od LZD).	–
16. 1. 2006	Další výskyt postižených ryb, ze vzorků potvrzena intoxikace ryb.	Dochází k naplnění kritéria pro závažné průmyslové havárie ²² . Je zasláno Mezinárodní hlavní varovnou centrálou v Povodí Labe, s. p. hlášení Mezinárodní hlavní varovné centrále v Drážďanech a sekretariátu Mezinárodní komise pro ochranu Labe.
17. 1. 2006	Zaznamenán poslední úhyn ryb, čelo kyanidové vlny dorazilo na soutok Labe s Vltavou.	Vyhovění požadavku Povodí Labe pro navýšení průtoku Vltavy odpouštěním vody ze zásob vltavské kaskády po dobu dvou dní. Na základě shromážděných zjištění se LDZ přiznává k úniku kyanidů.
19. 1. 2006	Zaznamenán vzestup koncentrace celkových kyanidů v profilu Hřensko/Schmilka (vzdálenost od LZK 199 říčních km).	–
21. 1. 2006	Vlna kyanidového znečištění prošla	–

²² Příloha č. 3 z. č. 59/2006 Sb. o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými přípravky a o změně zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií)

	hraničním profilem Hřensko/Schmilka.	
22. 1. 2006	Zaznamenáno snížení koncentrace celkových kyanidů v profilu Schmilka pod imisní limit pro přípustné znečištění celkovými kyanidy pro pitnou vodu.	–
31. 1. 2006	–	<p>ČIŽP zahajuje správní řízení s LZD v těchto dvou bodech:</p> <ul style="list-style-type: none"> – porušení povinností při nakládání s odpadními vodami (nepovolené vypouštění odpadních vod z výroby chemického průmyslu) a nedodržení povinností při vzniku havárie na vodách, které vyplývají ze zákona ČR č. 254/2001 Sb. Vodní zákon ve znění pozdějších předpisů; – porušení povinností podle zákona ČR č. 353/1999 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami a chemickými přípravky, v platném znění.

7.2.3. Příčina vzniku

Příčinou byl nežádoucí únik silně toxických odpadních kyanidových vod podnikovou kanalizací LZD přímo do řeky Labe. Únik kyanidových vod byl způsoben kombinací selhání technologického zařízení a lidského faktoru. [31]

Během odstávky výroby bylo výrobní zařízení proplachováno údržbou a oplachové vody s obsahem kyanidů natékaly do detoxikačních jam. V těchto jámách došlo k částečnému zamrznutí rozvaděčů vzduchu a k porušení míchání a tím tedy ke snížení účinnosti srážení kyanidu. Obsluha tedy nemohla oplachové vody vypustit z důvodu nedostatečné detoxikace. Docházelo tak ke stálému přítoku oplachových vod do detoxikačních jam, obsluha se tedy

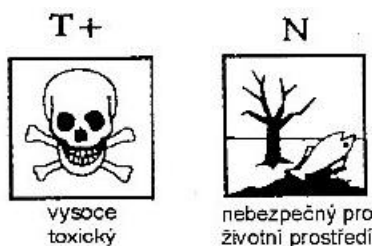
rozhodla o přečerpávání vody do vedlejší prázdné jímky s pomocí čerpadla a hadice, která byla volně umístěna mezi jímkami. Při přečerpávání došlo k uvolnění nedostatečně zafixované hadice, naneštěstí v nepřítomnosti obsluhy. Oplachové vody s nezředěným kyanidem tak vytekly na plochu a dále do podnikové kanalizace, která ústí přímo do řeky Labe. [34]

Přestože došlo k úniku vysokého množství kyanidů (množství se odhaduje na 100 kg toxických kyanidů a 600 kg celkových kyanidů), na rozsahu havárie se, kromě jiného, podílely 2 vlivy [31]:

- Zásadním vlivem bylo neoznámení havárie LZD odpovědným orgánům, neboť v počátku průběhu havárie se odpovědné orgány a vyšetřovatelé domnívali, že se jedná o kyslíkový deficit a v prvních dvou dnech havárie byly ryby odlovovány a přemísťovány do podjezí s lepšími kyslíkovými poměry [31], [35].
- Nepříznivým vlivem na havárii byly silné mrazy, kdy se teploty pohybovaly okolo $-15\text{ }^{\circ}\text{C}$ a které tak působily intenzivněji na akutní toxické působení kyanidů na ryby a tím způsobovaly pomalejší odbourávání tohoto kyanidu.

Samozřejmě největší podíl na úmrtnosti vodních živočichů v Labi měly kyanidy.

Kyanidy jsou bílé krystalické látky, které obsahují ve své molekule uhlík a dusík. Jako kation tady může být zastoupena celá řada kovů, např. sodík, draslík aj. Nejběžnějšími kyanidy jsou tak kyanid sodný a kyanid draselná. Kyanidy jsou rozpustné ve vodě i alkoholu. Ve styku s vodou mají štiplavý nebo mandlový zápach. V případech dopadů na ŽP jsou kyanidy ve vodě nebo půdě nestálé. Bioakumulace je ve vodních organismech nepravděpodobná. Rychle se opařují z vody a půdy ve formě kyanovodíku. Protože se kyanidy nevážou na částice půdy, mohou se dostat do podzemních vod. Jak již bylo naznačeno, kyanidy jsou vysoce toxické pro ryby a vodní organismy. Působí jako jed, který narušuje vázání kyslíku dýchacími enzymy. Ve vysokých koncentracích je také nebezpečný pro půdní organismy. [36] Na obrázku č. 3 jsou znázorněny skupiny nebezpečnosti kyanidů.

Obrázek 3: Skupina nebezpečnosti kyanidů [3]

7.2.4. Dopady na zdraví obyvatelstva a životní prostředí

Přestože havárie zasáhla zhruba 80 km řeky Labe, nebyl zaznamenán žádný případ ohrožení zdraví, nebo života obyvatelstva z okolí řeky. Ihned po zjištění příčiny vzniku havárie, bylo obyvatelstvo informováno o účincích kyanidů a varováno před rybařením a koupáním. [37] Ředitelství vodovodů a kanalizací v Nymburku preventivně rozhodli o odstavení jednoho podzemního vrtu pro pitnou vodu, i přes negativní výsledek odběru vzorků. [38]

Jak již bylo zmíněno, při havárii bylo zasaženo zhruba 80 km řeky Labe. Zasažené území je zobrazeno na obrázku č. 4.

Obrázek 4: Trasa kyanidového znečištění [39]

Během této havárie, tedy od 9. – 17. ledna 2006 bylo vyloveno a odstraněno okolo 9 tun ryb. Ty zemřely na následky otravy kyanidem, kdy jed způsobil nepřijímání kyslíku buňkami. Otrava se projevovala křečemi a krvácející kůží. Příznaky jsou patrné na obrázku č. 5.

Obrázek 5: Příznaky otravy kyanidem u ryb [4]

Celková škoda na rybách byla stanovena na 414 000 korun, avšak obnova rybí populace byla vyčíslena na 1,6 miliónů korun. [33]

Co se týká zeminy okolo řeky, sedimentů a naplavenin, podle Odboru ochrany vod MŽP neexistují žádné varovné signály o jejich poškození. [31]

7.2.5. Analýza

Za vnitřní faktor pro tuto analýzu považujeme zákon o ekologické újmě a definujeme tedy jeho silné a slabé stránky.

Jako vnější faktor považujeme podniky provozující činnost podle přílohy č. 1 zákona o ekologické újmě. Stanovujeme tedy příležitosti, které se podniku naskytují při platnosti zákona o ekologické újmě a dále pak hrozby, které definují hrozby podniku při vzniku havárie a při současné platnosti zákona o ekologické újmě.

Touto metodou objektivně hodnotím zákon o ekologické újmě a jeho možných příležitostí a hrozeb ze strany podniku. Proto není přiřazena výše důležitosti k jednotlivým bodům, neboť konkrétní podniky mohou mít rozdílné pořadí důležitosti z hlediska svého podnikání a chování k ochraně ŽP.

V následující tabulce č. 3 jsou stanoveny zjištěné body silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb. Ve faktorech W, O, T jsou kromě bodů týkajících se podniku LDZ uvedeny na konci také body týkajících se všech podniků.

tabulka 3: Analýza SWOT

S	W
<ul style="list-style-type: none"> - Zajištění prevence – možnost uložení preventivních opatření před vznikem ekologické újmy - Zakotvení povinnosti finančního zajištění - Platnost zásady „provozovatel platí“ - Využití zásady naturální restituce, kdy se přednostně využívá možnosti vysazení druhů zvířat a rostlin uhynulých nebo poškozených při ekologické újmě - Zásada objektivní odpovědnosti, kdy vzniká příčinná souvislost mezi ekologickou újmou a provozovatelem - Zajištění havarijní připravenosti před ekologickou újmou formou analýzy rizik - Zákaz odkladu účinku odvolání v řízení - Uložení povinností na místě možné nebo vzniklé ekologické újmy 	<ul style="list-style-type: none"> - Zákon se týká pouze stanovených ohrožených druhů zvěře a stanovišť - Nemožnost ohlášení škody na ŽP sdruženími ochrany přírody apod. organizací - Nestanovení definice bezprostřední hrozby - Nezakotvení finančního zajištění při ekologické újmě vzniklé pod 20 000 000 Kč – následné problémy s placením náhrady nákladů, hrozí bankrot - Možnost zpětvzetí žádosti o zahájení řízení o uložení preventivních nebo nápravných opatřeních fyzickými osobami – vyrovnání se mimo řízení povede k nenapravení ŽP - Zákon neřeší ochranu ovzduší - Neúčinnost zákona před jejím nabytím - Vyjádření příslušného orgánu pro provedení preventivních nebo nápravných opatřeních do 1 dne - Omezená možnost informování obyvatelstva o ekologické újmě - Ekologická újma musí mít závažně nepříznivý účinek a musí být měřitelná - Nevztahuje se na menší podniky (např. celulózky, pivovary, sklárny...)

<i>O</i>	<i>T</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Donucení provozovatele na zajištění bezpečnosti podniku pojišťovny - Provedení analýzy rizik podnikem, stanovení rizikových oblastí - Přijetí finančního zajištění pro možné nápravy škod - Registrace podniku v programu EMAS nebo zajištění certifikovaného systému ČSN EN ISO 14000 - Donucení provozovatele osvojit si formy zlepšování ŽP - Výstavba nových podniků mimo frekventované území (obydlené území, významné lokality...) pro snížení rozsahu škod při ekologické škodě 	<ul style="list-style-type: none"> - Mimosoudní vyrovnání poškozovatele a poškozeného bez možnosti nápravy ŽP - Porušování ŽP formou zastírání se za povolení od příslušných orgánů - Využití možnosti zahájení řízení o uložení preventivních nebo nápravných opatření provozovatelem a jeho následné stažení - Nalezení příčinné souvislosti mezi znečišťovatelem a provozovatelem - Špatné umístění podniku z hlediska rozsahu ekologické újmy - Ztráta dobrého jména firmy - Ztráta obchodních partnerů - Nedůvěra veřejnosti vůči podniku - Nezajištění ochrany podniku před cizími osobami povede k nákladům na náhradu ekologické újmy - Provozovatelé nepodnikající podle přílohy č. 1 mohou způsobit bez řádné nápravy ekologickou újmu na vodě a půdě

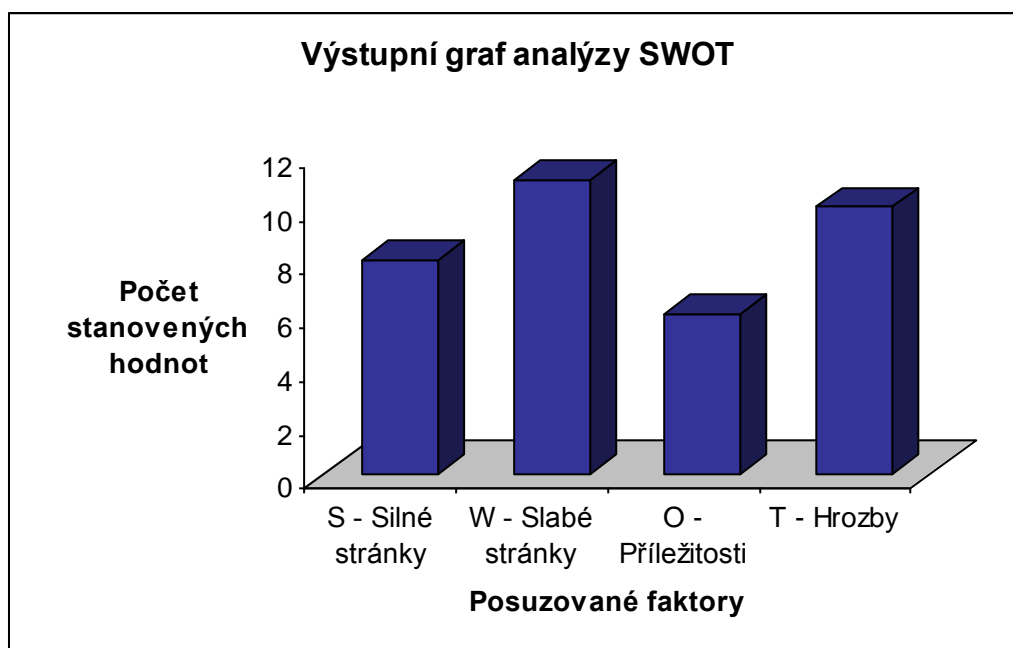
Součty jednotlivých faktorů jsou uvedeny v tabulce č. 4.

tabulka 4: Součty jednotlivých faktorů

<i>Faktor</i>	<i>Součet</i>
S – Silné stránky	8
W – Slabé stránky	11
O – Příležitosti	6
T – Hrozby	10
Celkový součet	35

7.3. Výsledek analýzy implementace směrnice

Výsledné hodnoty získané analýzou SWOT jsem přenesla do sloupcového grafu, jejichž výsledek je uveden v grafu č. 1.

Graf 1: Výsledné hodnoty jednotlivých faktorů SWOT

Z provedené analýzy jsem zjistila, že rozdíly mezi jednotlivými faktory (tedy vnějšími a vnitřními) nejsou tak velké. Avšak je zásadní, že v oblasti posuzování vnitřních faktorů převažují slabé stránky nad silnými stránkami. Neznamená to, že by zákon o ekologické újmě byl ve své podobě špatný, nemůžu opomenout hlavní zásady zákona o ekologické újmě (viz kapitola 5.4 Principy zákona), kdy jejich použití je v oblasti ochrany ŽP neopominutelné. Hodnocení však dává dost možnosti provozovatelům, ať už úmyslně nebo neúmyslně, vyjít ze zaviněné ekologické újmy relativně s čistým štítem.

Taktéž v oblasti vnějších faktorů převažují hrozby ze stran podniků než příležitosti, které z tohoto zákona podniky mohou mít.

Co se týká vzniku havárie takového rozsahu, jako byla v LDZ, její vznik můžeme téměř vyloučit pouze s provedením kvalitní analýzy rizik a stanovením preventivních opatření např. ve formě pravidelných odběrů oplachových vod, stanovením hlídek při přečerpávání oplachových vod nebo jiných „nenormálních“ provozních činnostech. Vznik takové ekologické havárie také vylučuje fakt, že nově má podnik povinnost sdělit informace o hrozící bezprostřední ekologické újmě, nebo při jejím vzniku příslušným orgánům. Stejně tak jako

musí poskytnout neprodleně informace příslušnému orgánu na jeho vyžádání ohledně okolností, které by mohly takovou havárii způsobit.

Celkově můžeme tedy říct, že analýza zákona o ekologické újmě nedopadla nejlépe, negativní stránky sice převažují nad pozitivními, avšak pokud nalezneme vhodná opatření pro snížení slabých stránek zákona a omezíme hrozby ze stran podniků, bude zákon o ekologické újmě kvalitním zákonem pro oblast ochrany ŽP. Možné návrhy a omezení jsou uvedeny v další části textu.

7.4. Návrhy na zvýšení možností předcházení ekologické újmy

Návrhy na zlepšení zákona o ekologické újmě vycházejí zejména ve snížení slabých stránek analýzy, neboť jejím zmenšením dojde k automatickému poklesu potenciálních hrozeb ze stran podniků. Návrhy na zkvalitnění zákona jsou tedy následující:

- Rozšíření použitelnosti zákona, kdy se jedná zejména o rozšíření stávajícího seznamu chráněných zvířat, rostlin a stanovišť i o druhy volně žijících zvířat, rostlin a stanovišť nezařazených do vymezeného seznamů chráněných zvířat, rostlin a stanovišť.
- Stejně tak rozšířit zákon i o provozovatele, kteří nejsou uvedeni v příloze č. 1, ale dopouštějí se poškozování ŽP svou provozní činností.
- Ohlášení vzniku ekologické újmy povolit organizacím a sdružením, zabývajících se ochranou ŽP, protože dotčené fyzické osoby se s provozovatelem nebudou moci vyrovnat tzv. „bez soudu“ a náprava na ŽP bude relevantní.
- Pro vyjasnění situace je vhodné přijetí definice „bezprostřední hrozba vzniku ekologické újmy“, protože každý posuzovatel může tuto bezprostřední hrozbu vnímat jinak.
- Povinné zakotvení finančního zajištění pro všechny provozovatele vykonávající činnost podle přílohy č. 1 zákona o ekologické újmě.
- Zrušení možnosti zpětvzetí žádosti o zahájení řízení o uložení preventivních nebo nápravných opatření fyzickými osobami a právnickými osobami.
- Snížení doby vyjádření příslušného orgánu o provedení preventivních nebo nápravných opatřeních.
- Zajištění informování obyvatelstva o vzniklých ekologických újmach formou stanovení konkrétních údajů (jméno, adresa provozovatele, provozovaná

činnost, typ ekologické újmy, přijatá preventivní a nápravná opatření, stavu ŽP postihnutého ekologickou újmou aj.).

- Změna definice ekologické újmy, kdy ekologickou újmou bude jakákoliv škoda na ŽP.
- Zrušení výjimek z placení náhrady nákladů, kdy náklady nenese provozovatel, který má vyslovené povolení podle zvláštních právních předpisů (např. podle zákona č. 76/2002 Sb. o integrované prevenci).

8. Závěr

V teoretické části práce jsem rozebrala jednotlivé odpovědnosti jak fyzických, tak právnických osob, státu a určených provozovatelů na úsecích životního prostředí a stručně jsem vysvětlila principy a obsah směrnice 2004/35/EC. Větší prostor teoretické části jsem věnovala zákonu o ekologické újmě, kdy jsem naznačila průběh jeho přijetí, popsala oblasti působnosti a rozebrala hlavní principy tohoto zákona a uvedla jeho problematické body. Ke konci jsem nastínila významné rozdíly v aplikacích tohoto zákona mezi ČR a Slovenskou republikou.

V praktické části jsem hodnotila ekologickou havárii způsobenou Lučebními závody Draslovka a. s. Kolín, ke které došlo v lednu 2006. Kdy jsem metodou SWOT stanovila silné a slabé stránky tohoto zákona a stanovila příležitosti a hrozby, které vznikly přijetím tohoto zákona podnikem. Na závěr jsem uvedla návrhy na zlepšení využitelnosti zákona o ekologické újmě.

Celkovým výsledkem práce bylo zjištění, že tento zákon přináší důležité mezníky pro ochranu životního prostředí a to povinnost zajištění preventivních opatření a zásadu „znečišťovatel platí“, které mohou v mnoha případech zabránit ekologické újmě. Avšak na druhou stranu, i když se zákon o ekologické újmě snaží ochránit životní prostředí, zákon sám o sobě neřeší většinové škody způsobené menšími provozovateli a ochraňuje pouze určené složky životního prostředí před určenými provozovateli.

9. Seznam literatury

- [1] Směrnice Evropského parlamentu a rady 2004/34/ES ze dne 21. dubna 2004 o odpovědnosti za životní prostředí v souvislosti s prevencí a nápravou škod na životním prostředí. In *Úřední věstník Evropské unie*. 2004, s. 357-375. Dostupný také z WWW: <[http://www.mzp.cz/ris/ais-risdb-ec-table.nsf/ECTab_Field_Env/9EA0253629D4DDE8C1256E910048CF8D/\\$File/32004L0035Fin.pdf](http://www.mzp.cz/ris/ais-risdb-ec-table.nsf/ECTab_Field_Env/9EA0253629D4DDE8C1256E910048CF8D/$File/32004L0035Fin.pdf)>.
- [2] *Ekologická újma* [online]. Ekologický právní servis, 2007 [cit. 2010-04-04]. Dostupné z WWW: <<http://www.ekologickaujma.eu/index.php>>.
- [3] DUSÍK, Jan: *Ekoaudit* [online]. 2010 [cit. 2010-03-13]. Ekologická újma. Dostupné z WWW: <<http://www.ekoaudit.cz/index.php/component/content/article/16-environment/41-ekologicka-ujma.html>>.
- [4] KOTEK, Luboš: Nový pohled na odpovědnost za újmu na životním prostředí. *Automa* [online]. 2009, s. 4, [cit. 2010-03-13]. Dostupný z WWW: <<http://www.odbornecasopisy.cz/res/pdf/38882.pdf>>.
- [5] Zákon č. 167/2008 Sb. o předcházení ekologické újmě a o její nápravě a o změně některých zákonů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008, částka 53, s. 2210-2228. Dostupný také z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2008/sb053-08.pdf>>.
- [6] *Právo životního prostředí I.: Přednáška č. 9* [online]. 2007 [cit. 2010-03-13]. Mezinárodní právo životního prostředí. Dostupné z WWW: <E:\\FBI\\BP\\Ekologicka_ujma\\právo_ŽP.htm>.
- [7] BERNARD, Michal: *Justiceandenvironment: European Network of Environmental Law Organizations* [online]. Netherlands : 2007 [cit. 2010-03-14]. Environmental Liability Directive. Dostupné z WWW: <<http://www.justiceandenvironment.org/wp-content/uploads/2008/01/eld-legal-analysis.pdf>>.
- [8] KOTEK, Luboš: Rozdíly v pojetí zákona o ekologické újmě. *Petroleum & Coal* [online]. 2007, 49, 3, [cit. 2010-03-14]. Dostupný z WWW: <http://www.vurup.sk/pc/vol49_2007/issue3/pdf/pc_3_2007_kotek.pdf>. ISSN 1337-7027.

- [9] DRAŠŤÁKOVÁ, Milena: Zákon o ekologické újmě jako nový nástroj k ochraně a nápravě životního prostředí. *Odpadové fórum* [online]. 2009, 6, [cit. 2010-03-29]. Dostupný z WWW: <<http://www.tretiruka.cz/news/zakon-o-ekologicke-ujme-jako-novy-nastroj-k-ochrane-a-naprave-zivotniho-prostredi/>>.
- [10] VÍCHA, Ondřej: Informace o přijetí zákona č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmě a o její nápravě a o změně některých zákonů. *Ekomonitor* [online]. 2008, 3, [cit. 2010-03-30]. Dostupný z WWW: <http://www.abstraktniobrazy.cz/editor/image/stranky3_soubory/ekomonitor-cerven-final-4.pdf>.
- [11] *Ministerstvo životního prostředí České republiky* [online]. 2008 [cit. 2010-03-30]. Ekologická újma. Dostupné z WWW: <http://iris.env.cz/AIS/web-pub2.nsf//cz/ekologicka_ujma>.
- [12] BERNARD, Michal: *Via Iuris : Bulletin pro právo ve veřejném zájmu ONLINE* [online]. 2007, Poslední aktualizace: 30. 5. 2007 [cit. 2010-04-01]. Odpovědnost za škody na životním prostředí – díl II. Dostupné z WWW: <<http://www.viaiuris.cz/index.php?p=msg&id=153>>.
- [13] Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1992, částka 4, s. 1-6. Dostupný také z WWW: <[http://www.mzp.cz/www/platnalegislativa.nsf/d79c09c54250df0dc1256e8900296e32/5B17DD457274213EC12572F3002827DE/\\$file/OL-zakon_o_ZP-20040809.doc](http://www.mzp.cz/www/platnalegislativa.nsf/d79c09c54250df0dc1256e8900296e32/5B17DD457274213EC12572F3002827DE/$file/OL-zakon_o_ZP-20040809.doc)>.
- [14] Zákon č. 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými přípravky a o změně zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů, ve znění pozdějších předpisů (zákon o prevenci závažných havárií) . In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2006, částka 25, s. 1-38. Dostupný také z WWW: <[http://www.mzp.cz/www/platnalegislativa.nsf/d79c09c54250df0dc1256e8900296e32/51973613DC885314C125713100358EDA/\\$file/OL-ZAK_59_06-060803.doc](http://www.mzp.cz/www/platnalegislativa.nsf/d79c09c54250df0dc1256e8900296e32/51973613DC885314C125713100358EDA/$file/OL-ZAK_59_06-060803.doc)>.

- [15] Směrnice evropského parlamentu a rady 2008/99/ES ze dne 19. listopadu 2008 o trestněprávní ochraně životního prostředí : Text s významem pro EHP. In *Úřední věstník Evropské unie*. 2008, s. 28-37. Dostupný také z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:328:0028:0037:CS:PDF>>.
- [16] GAJEK, Agnieszka; ZATORSKI, Wojciech: *Tworzywa.com.pl: grupa marketeo.com* [online]. 2002-08-07 [cit. 2010-04-11]. Awarie chemiczne - fakty i prawodawstwo. Dostupné z WWW: <<http://tworzywa.com.pl/Wiadomości/Awarie-chemiczne-fakty-i-prawodawstwo-20814.html>>.
- [17] Original Seveso Directive 82/501/EEC: ("Seveso I"). 1982, s. 1-9. Dostupný také z WWW: <<http://mahbsrv.jrc.it/downloads-pdf%5CSeveso1-LEG-EN.pdf>>.
- [18] Council Directive 84/631/EEC of 6 December 1984 on the supervision and control within the European Community of the transfrontier shipment of hazardous waste. 1984, s. 31-41. Dostupný také z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexplus!prod!DocNumber&type_doc=Directive&an_doc=1984&nu_doc=631&lg=en>.
- [19] Seveso II Directive [96/82/EC]. In *Úřední věstník Evropského společenství*. 1996, s. 1-28. Dostupný také z WWW: <<http://mahbsrv.jrc.it/framework-seveso2-leg-en.html>>.
- [20] Green Paper on remedying environmental damage. In *Commission of the european communities*. 1993, s. 1-36. Dostupný také z WWW: <http://aei.pitt.edu/950/01/environmental_damage_gp_COM_93_47.pdf>.
- [21] White paper on environmental liability : Presented by the Commission. In *European Commission*. 2000, s. 1-36. Dostupný také z WWW: <http://ec.europa.eu/environment/legal/liability/pdf/el_full.pdf>. ISSN 92-828-9179-8.
- [22] *EnviWeb.cz* [online]. 21.08.2003 [cit. 2010-04-13]. Olej z Prestige bude škodit. Dostupné z WWW: <<http://www.enviweb.cz/clanek/voda/43882/olej-z-prestige-bude-skodit>>.
- [23] *Arnika: www.arnika.org* [online]. 2008 [cit. 2010-04-13]. Dioxiny. Dostupné z WWW: <<http://www.toxicelatky.arnika.org/dioxiny>>.

- [24] KOPÁČ, Radim: Seveso. *Alternativa* [online]. 1996, [cit. 2010-04-13]. Dostupný z WWW: <<http://www.toxicelatky.arnika.org/seveso>>.
- [25] AWWADOVÁ, Ivana. *Česká inspekce životního prostředí* [online]. 5.9.2008 [cit. 2010-04-13]. Příklady významných vodohospodářských havárií od r. 1964. Dostupné z WWW: <<http://www.cizp.cz/Havarie-na-vodach>>.
- [26] *Cenia: Česká informační agentura životního prostředí* [online]. 1998 [cit. 2010-04-13]. Program EMAS v ČR. Dostupné z WWW: <[http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/\\$pid/MZPMSFHNXUXN](http://www.cenia.cz/web/www/web-pub2.nsf/$pid/MZPMSFHNXUXN)>.
- [27] *Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava* [online]. 1999 [cit. 2010-04-14]. Historie VŠB-TU Ostrava. Dostupné z WWW: <<http://www.vsb.cz/okruhy/univerzita/historie-soucasnost-vize/historie/150let>>.
- [28] Zákon 359/2007 Z.z.: o prevencii a náprave environmentálních škod a o zmene a doplnení niektorých zákonov. In *Zbierka zákonov, Slovenská republika*. 2007, částka 158, s. 2558. Dostupný také z WWW: <http://jaspi.justice.gov.sk/jaspiw1/htm_zak/jaspiw_maxi_zak_fr0.htm>.
- [29] *Lučební závody Draslovka a. s. Kolín* [online]. 2010 [cit. 2010-04-18]. O společnosti. Dostupné z WWW: <<http://www.draslovka.cz/CMSPage.jsp?id=cf216e8a-db71-404d-bc9c-e5ae17e96442&context=79844cbe-01d9-49fd-9bb4-dc5ea0aa6453.9f97207a-ad8e-4c8e-b530-d9d775db2c2f.0925e7ad-2a6d-4ac9-97b5-bef6678b0d7b.cf216e8a-db71-404d-bc9c-e5ae17e96442>>.
- [30] KASÍKOVÁ, Zora. *Arnika: Centrum pro podporu občanů* [online]. 16. 2. 2007 [cit. 2010-04-19]. Občané Kolína předali náměstkovi ministra životního prostředí petici proti kyanidům. Dostupné z WWW: <<http://www.obcan.arnika.org/tiskove-zpravy/obcane-kolina-predali-namestkovi-ministra-zivotniho-prostredi-petici-proti-kyanidum>>.
- [31] *Mezinárodní komise pro ochranu Labe* [online]. Mezinárodní komise pro ochranu Labe, 6. 9. 2006 [cit. 2010-04-19]. Informace ke kyanidové havárii na Labi v lednu 2006. Dostupné z WWW: <http://www.ikse-mkol.org/uploads/media/MKOL-KOM19_2006_Pr_08_prot_Info-havarie-kyanidy.pdf>.
- [32] BENEŠ, Hynek. *Unece: United Nations Economic Commission for Europe* [online]. 2006 [cit. 2010-04-19]. Řešení havarijního znečištění Labe kyanidy

- v lednu 2006. Dostupné z WWW: <http://www.unece.org/env/teia/doc/Prague/presentations/12C-Case-study_Draslovka_Kollin_Benes.pdf>.
- [33] KROUPOVÁ, Hana, et al Úhyny ryb v souvislosti s havarijními úniky kyanidů: Přehled. In IX. Česká ichtyologická konference: sborník příspěvků z odborné konference s mezinárodní účastí pořádané ve Vodňanech 4.-5.5.2006 v rámci XVI. Vodňanských rybářských dnů a u příležitosti 85. výročí založení VÚRH. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Vodňany: [s.n.], 2006. s. 73-77. Dostupné z WWW: <http://ichtyologie.agrobiologie.cz/data/sbornik_CIK_IX_06.pdf>. ISBN 80-85887-57-6.
- [34] Ministerstvo životního prostředí České republiky: Výroční zprávy České inspekce životního prostředí [online]. 2006 [cit. 2010-04-19]. Informace o kontrolách provedených v roce 2006 Českou inspekcí životního prostředí ve spolupráci s krajskými úřady a orgány integrované prevence podle zákona č. 353/1999 Sb., o prevenci závažných havárií, který byl zrušen a nahrazen zákonem č. 59/2006 Sb., který nabyl účinnosti 1. 6. 2006. Dostupné z WWW: <[http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/vyrocní_zpravy_ceske_inspekce/\\$FILE/oeer-CIZP_2006-20070331.pdf](http://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/vyrocní_zpravy_ceske_inspekce/$FILE/oeer-CIZP_2006-20070331.pdf)>.
- [35] Český rybářský svaz [online]. Praha : 24. 1. 2006 [cit. 2010-04-19]. Otázky pro ekotoxikology a ichtyology k otravě ryb na Labi. Dostupné z WWW: <http://ww.rybsvaz.cz/print.php?page=aktuality/priloha_21_stranka2>.
- [36] Integrovaný registr znečišťování: Ministerstvo životního prostředí české republiky [online]. 2008 [cit. 2010-04-19]. Kyanidy (jako celkové CN). Dostupné z WWW: <<http://www.irz.cz/repository/latky/kyanidy.pdf>>.
- [37] KUBECZKA, Josef. Český rozhlas [online]. 18-01-2006 [cit. 2010-04-19]. Koncentrace kyanidu v Labi klesá. Dostupné z WWW: <<http://www.radio.cz/cz/clanek/74873>>.
- [38] Arnika: Centrum pro podporu občanů [online]. Kolín: 19. 1. 2006 [cit. 2010-04-20]. Draslovka se dohodla s rybáři na odškodnění. Dostupné z WWW: <<http://www.obcan.arnika.org/novinky/draslovka-se-dohodla-s-rybari-na-odskodneni>>.
- [39] SUDOVÁ, E.: Havarijní úhyny ryb: případová studie [online]. České Budějovice: Výzkumný ústav rybářský a hydrobiologický ve Vodňanech,

2008. 42 s. Přednáška. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Dostupné z WWW: <http://www.vurh.jcu.cz/files/celozivotni_vzdelavani/kombinovane%20studium%20rybarstvi/5blok_prednasky/Sudova/havarijn%C3%AD%20%C3%BAhyny.pdf>.

- [40] *Účast veřejnosti* [online]. 2008 [cit. 2010-04-20]. Právo na účast veřejnosti při rozhodování. Dostupné z WWW: <<http://www.ucastverejnosti.cz/cz/pravona-ucast-verejnosti-pri-rozhodovani/>>.
- [41] FARDOVÁ, Lenka. *Jak vytvářet projekty za podpory Strukturálních fondů EU* [online]. [s.l.] : PERSONA GRATA v.o.s., 2007 [cit. 2010-04-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.personagrata.cz/harbour/projekty%20web.pdf>>.
- [42] *Stanovení bezpečnostních priorit pro sestavení plánu strategického rozvoje územního systému – SWOT analýza: semestrální práce Civilního nouzového plánování*. Ostrava : [s.n.], 2009. 4 s.

10. Seznam obrázků

- [1] BJORKMAN, Anders: *The Coulombi Egg Tanker - The M/T 'Prestige' Accident* [online]. 2006 [cit. 2010-04-19]. Structural Failure caused Ballast Tank Flooding and heavy Listing. Dostupné z WWW: <<http://heiwaco.tripod.com/prestige.htm>>.
- [2] *Toxipedia* [online]. 1976 [cit. 2010-04-19]. Seveso, Italy. Dostupné z WWW: <http://www.google.cz/imgres?imgurl=http://toxipedia.org/download/attachments/9353/Seveso.chem.jpg&imgrefurl=http://toxipedia.org/display/toxipedia/Seveso,%2BItaly&h=216&w=350&sz=9&tbnid=f2dBdVGqYFsO4M:&tbnh=74&tbnw=120&prev=/images%3Fq%3Dseveso%2Bpicture&hl=cs&usg=__ELU3UOzxASbhTsiTYE4AqQSBM=&ei=oJfDS7KNOMHGOM_7uJcE&sa=X&oi=image_result&resnum=3&ct=image&ved=0CAoQ9QEwAg>.
- [3] *Budoucnost bez jedů* [online]. 2006 [cit. 2010-04-19]. Kyanidy. Dostupné z WWW: <<http://www.bezjedu.arnika.org/chemicke-latky/kyanidy>>.
- [4] *Český rybářský svaz* [online]. 18. 1. 2006 [cit. 2010-04-20]. Informace ČRS o úhynu ryb na Labi. Dostupné z WWW: <http://www.rybsvaz.cz/?page=aktuality/20060118/uhyn_ryb_na_labi>.